

UDHËZIM

“PËR VLERËSIMIN E MARRËVESHJEVE TË NËNKONTRAKTIMIT NË LIDHJE ME NENIN 4 TË LIGJIT 9121/2003 “PËR MBROJTJEN E KONKURENCËS””¹

1. Në këtë Udhëzim, Komisioni i Konkurrencës jep pikëpamjen e tij për marrëveshjet e nënkontraktimit sipas nenit 4 të ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”. Kjo kategori e marrëveshjeve është për momentin një formë e shpërndarjes së punës që ka të bëjë me ndërmarrjet e të gjitha madhësive, por që ofron mundësi zhvillimi veçanërisht për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme.

Komisioni i Konkurrencës mban në konsideratë se marrëveshjet sipas të cilave një ndërmarrje, e quajtur “kontraktore”, pavarësisht nëse kjo ndodh si pasojë ose jo e një porositje të mëparshme nga një palë e tretë, i beson një ndërmarrjeje tjetër, të quajtur “nënkontraktore”, prodhimin e mallrave, ofrimin e shërbimeve ose kryerjen e punëve sipas udhëzimeve të kontraktorit, të cilat do t’i dorëzohen kontraktorit ose do të kryhen në emër të tij, mund të përfshihen në ndalimet e parashikuara në Nenin 4.

Për të zbatuar disa marrëveshje nënkontraktimi në përputhje me udhëzimet e kontraktorit, nënkontraktorit mund t’i duhet të përdorë teknologji ose pajisje të veçanta që kontraktori do të duhet t’ia sigurojë. Për të mbrojtur vlerën ekonomike të kësaj teknologjie ose pajisjeje, kontraktori mund të dëshirojë të kufizojë përdorimin e tyre nga nënkontraktori vetëm në masën e nevojshme për qëllimin e marrëveshjes. Lidhur me faktin nëse kufizime të tilla bien brenda ndalimit të Nenit 4, ky Udhëzim i vlerëson ato në dritën e qëllimit të këtyre marrëveshjeve, gjë që i dallon ato nga marrëveshjet e zakonshme të licencimit të patentave dhe njohurive teknike (know-how).

2. Sipas Komisionit të Konkurrencës, Neni 4 nuk zbatohet për nenet ku:

- teknologjia ose pajisjet e ofruara nga kontraktori nuk mund të përdoret përveç për qëllimet e marrëveshjes së nënkontraktimit,
- teknologjia ose pajisjet e ofruara nga kontraktori nuk mund të vihet në dispozicion të palëve të treta,
- mallrat, shërbimet ose puna që rezultojnë nga përdorimi i një teknologjie apo pajisjeje të tillë mund të ofrohen vetëm ndaj kontraktorit ose të kryhen në emër të tij,

me kusht që dhe për aq sa kjo teknologji ose pajisje janë të nevojshme për të mundësuar nënkontraktorin në kushte të arsyeshme për të prodhuar mallrat, për të furnizuar shërbimet ose për të kryer punën në përputhje me udhëzimet e kontraktorit. Në këtë masë, nënkontraktori po ofron mallra, shërbime ose punë për të cilat ai nuk është një furnizues i pavarur në treg.

¹ Ky udhëzim është përafruar me Njoftimin e Komisionit Evropian për marrëveshjet e nënkontraktimit (Commission notice of 18 December 1978 concerning its assessment of certain subcontracting agreements in relation to Article 85 (1) of the EEC Treaty), botuar në Fletoren Zyrtare të Komuniteteve Evropiane (*OJ C 1*, 3.1.1979, pp. 2–3).

Kushti i mësipërm plotësohet kur përmushja e marrëveshjes së nënkontraktimit e bën të nevojshme përdorimin nga nënkontraktori:

— të të drejtave të pronësisë industriale të kontraktorit ose në dispozicion të tij, në formën e patentave, modeleve të dobishme, dizajneve të mbrojtura nga e drejta e autorit, dizajneve të regjistruara ose të drejtave të tjera, ose

— njohuritë teknike sekrete (know-how) ose proceset e prodhimit i kontraktorit ose në dispozicion të tij, ose

— studime, plane ose dokumente që shoqërojnë informacionet e dhëna të cilat janë përgatitur nga ose për kontraktorin, ose

— formatet, modelet ose mjetet dhe pajisjet ndihmëse që janë veçanërisht të kontraktorit

të cilat, edhe pse nuk mbrohen nga të drejtat e pronësisë industriale dhe nuk përmbajnë ndonjë element sekreti, lejojnë prodhimin e mallrave që dallohen në formë, funksion ose përbërje nga mallrat e tjerë të prodhuar ose të ofruar në treg.

Megjithatë, kufizimet e përmendura më sipër nuk janë të justifikueshme kur nënkontraktori ka në dispozicion ose mund të ketë nën kushte të arsyeshme akses në teknologjinë dhe pajisjet e nevojshme për të prodhuar mallrat, për të ofruar shërbimet ose për të kryer punën. Në përgjithësi, kjo ndodh kur kontraktori siguron jo më shumë se informacion të përgjithshëm që thjesht përshkruan punën që duhet bërë. Në këto rrethana, kufizimet mund ta privojnë nënkontraktorin nga mundësia për të zhvilluar biznesin e tij në fushat që mbulohen nga marrëveshja.

Kufizimet e mëposhtme në lidhje me ofrimin e teknologjisë nga kontraktori, në këndvështrimin e Komisionit të Konkurrencës, mund gjithashtu të imponohen nga marrëveshjet e nënkontraktimit pa ngritur rrethanat për ndalim sipas nenit 4:

— një angazhim nga secila palë që të mos zbulojë proceset e prodhimit ose njohuri të tjera teknike (know-how) me karakter sekret, apo informacione konfidenciale të dhëna nga pala tjetër gjatë negociimit dhe zbatimit të marrëveshjes, për aq kohë sa njohuritë teknike (know-how) ose informacioni në fjalë nuk është bërë i njohur publikisht;

— një angazhim nga nënkontraktori që të mos përdorë, edhe pas përfundimit të marrëveshjes, proceset e prodhimit ose njohuritë teknike (know-how) me karakter sekret që i janë vënë në dispozicion gjatë kohëzgjatjes së marrëveshjes, për aq kohë sa këto nuk janë bërë të njohura publikisht;

— një angazhim nga nënkontraktori që t'i kalojë kontraktorit, mbi bazë jo-ekskluzive, çdo përmirësim teknik që ai ka realizuar gjatë kohëzgjatjes së marrëveshjes, ose, në rast se nënkontraktori ka zbuluar një shpikje të patentueshme, t'i japë kontraktorit licenca jo-ekskluzive për shpikje që lidhen me përmirësime dhe zbatime të reja të shpikjes fillestare, për kohëzgjatjen e patentës që zotëron ky i fundit.

Ky angazhim nga ana e nënkontraktorit mund të jetë ekskluziv në favor të kontraktorit, për aq sa përmirësimet dhe shpikjet e bëra nga nënkontraktori gjatë kohëzgjatjes së marrëveshjes nuk janë të afta të përdoren në mënyrë të pavarur nga njohuritë teknike (know-how) sekret ose patenta e kontraktorit, pasi kjo nuk përbën një kufizim të ndjeshëm të konkurrencës.

Megjithatë, çdo angazhim nga nënkontraktori që lidhet me të drejtën për të disponuar rezultatet e punës së tij kërkimore dhe zhvillimore mund të kufizojë konkurrencën, kur këto rezultate janë të afta të përdoren në mënyrë të pavarur. Në rrethana të tilla, marrëdhënia e nënkontraktimit nuk mjafton për të përjashtuar zbatimin e rregullave të zakonshme të konkurrencës mbi disponimin e të drejtave të pronësisë industriale ose të njohurive teknike (know-how) sekret.

4. Kur nënkontraktori autorizohet nga një marrëveshje nënkontraktimi të përdorë një markë tregtare, emër tregtar ose paraqitje tregtare të caktuar, kontraktori njëkohësisht mund t'ia ndalojë një përdorim të tillë nënkontraktorit për mallra, shërbime ose punë që nuk janë të destinuara për t'iu furnizuar kontraktorit.

5. Megjithëse ky Udhëzim në përgjithësi duhet të eliminojë nevojën që ndërmarrjet të marrin një vendim mbi pozicionin ligjor nga një individ, kjo nuk ndikon në të drejtën e tyre për të kërkuar vlerësim individual sipas kuadrit të zbatueshëm të konkurrencës.

Udhëzimi plotëson më tej udhëzimet ekzistuese mbi bashkëpunimin midis ndërmarrjeve, duke përfshirë kategoritë e marrëveshjeve të cilat, nga natyra e tyre, nuk konsiderohen antikonkurruese, si dhe marrëveshjet me rëndësi të vogël që bien jashtë fushëveprimit të Nenit 4 të Ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

Ky udhëzim nuk paragjykon qëndrimin që Gjykatat mund të mbajnë në lidhje me marrëveshjet e nënkontraktimit.